

A woman with short blonde hair, wearing a black top and a green and white floral skirt, stands barefoot in a courtyard. She is holding a baby wrapped in a yellow and white patterned blanket. The courtyard is enclosed by a light green concrete frame. In the background, there is a dining table with wooden chairs and green cushions. Several framed pictures are hanging on the wall. The scene is brightly lit, suggesting a sunny day.

KONTRASTFYLT. *harmoni*

I en bakhage på Vålerenga møtes en betongarm fra 2012 et trehus fra 1823.

TEKST: NIKLAS HART FOTO: RAGNAR HARTVIG
STYLING: TONE KROKEN

Sentralt plassert. Fra terskelen til den brostens-belagte uteplassen har Ane kontakt både med kjøkkenet i tilbygget og med det gamle huset. Det er her trafikken er størst.

Nytt møter gammelt. En tre meter høy brannmur avgrensner tomten og skjermer for innsyn fra naboene i øst. Tilbygget er plassert der det riktig gamle dager sto et fjøs. De store glassflatene gir god kontakt både med hagen og med hovedhuset.

Tilbygget er ti meter langt, halvannen meter bredt og består for det meste av betong. En mørk, trang og kald korridor, skulle en tro. Virkeligheten er motsatt.

Her inne har en nemlig følelsen av å være ute. Glasshimlingen lar solen slippe til over spisebordet, kjøkkenbenken, og på de sære vekstene innerst i plantegropen.

Ane Senstad Guldahl er botaniker ved Botanisk hage og vet å utnytte lyset i tilbygget hvor nyttevekster drives frem for tilberedning og servering. For først og fremst er dette altså et kjøkken.

Herfra kan trebarnsfamilien skritte rett ut i den lukkede bakhagen, eller de kan fortsette inn i hovedhuset – et snart to hundre år gammelt trehus.

Bevarte og bygget ut

Hadde det ikke vært for familiefar og arkitekt Bjørn Tandberg, ville ikke huset ha overlevd forrige århundre. Rivnings-tillatelsen var stemplet, det var fritt frem for bulldoserne.

– Jeg ønsket heller å ta vare på det opprinnelige enn å bygge en kopi. Det er mer omfattende, det er dyrere, men det er også mer verdifullt. Ikke bare for meg og familien, men for Oslo, mener Tandberg. >

Rått og integrert. Rør og armaturer er integrert i primærkonstruksjonen, altså betongen. Det røffe uttrykket samsvarer med følelsen av å være på et utekjøkken. Fraværet av utføring bidrar også til å spare verdifull plass.

Innekjøkken med utefølelse. Overlyset gir en fornemmelse av å befinne seg utendørs. Den lange benken er både spisebord, kjøkkenbenk og plåntegrop i ett grep. All innredning er spesialtilpasset og integrert i konstruksjonen. De åpne hyllene er tilpasset familiens kjøkkenartikler slik at volumet utnyttes maksimalt.

Spiseplass i forlengelse av benken. Spisebordet er en forlengelse av den allerede 6,5 meter lange kjøkkenbenken. Sekstittallsstolene er norske, kjøpt på Elevator.

«Vi beveger oss på linje her inne, og må samarbeide for ikke å gå i veien for hverandre.» Ane

Ønsket mer plass

På midten av 1800-tallet hadde det ifølge folketellingen bodd 17 mennesker i det vesle huset. Vognmannen og hans assistent, hver med sine respektive familier.

I dag lever to voksne og tre barn her. Det som var et høyloft er bygget ut til soverom og lekerom. Likevel følte familien at de trengte mer plass. Tidene har forandret seg, og utenfor lå den frodige, lille hagen, som eneste utbyggingsalternativ.

Det gjaldt å ta så lite som mulig av hagen og samtidig skape et effektivt rom som avlastet hovedhuset. Gevinsten uteble ikke:

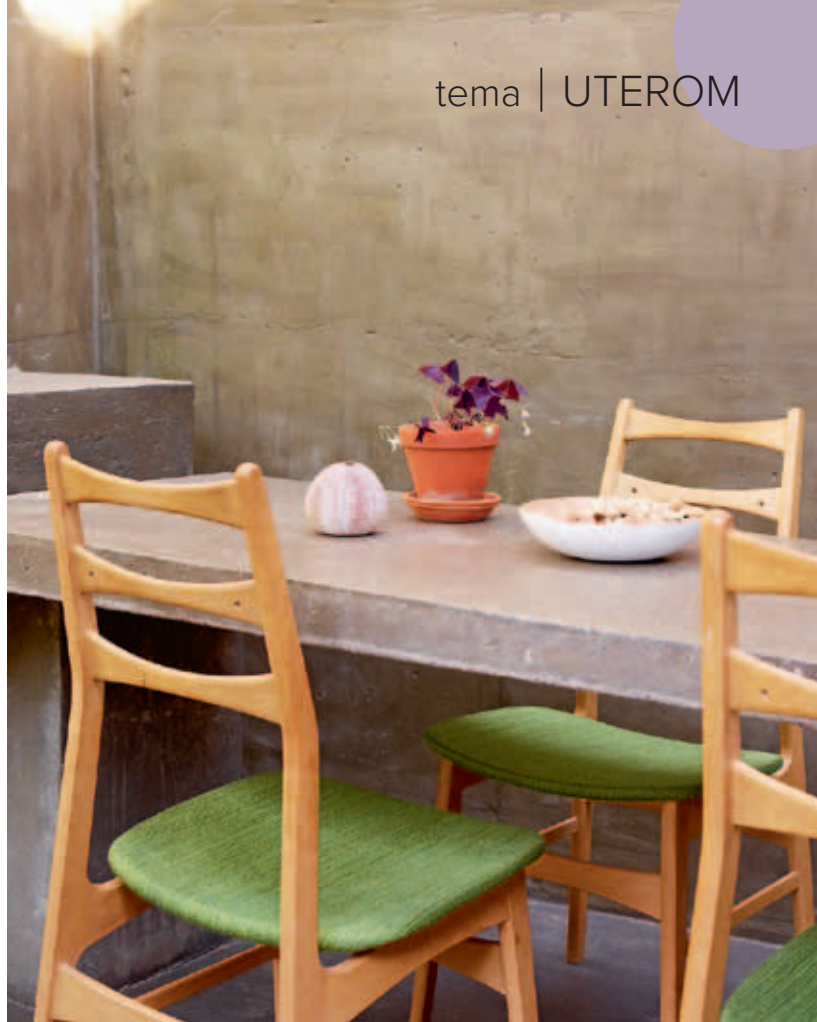
- Boarealet ble utvidet slik at familien kunne fortsette å bo i huset i henhold til vår tids standard.
- De store glassflatene og skyvedøren skapte økt kontakt med hagen.
- Tilbygget virker skjermende mot nabohusene som ligger vegg-i-vegg.
- Betongveggen er også en brannmur som reduserer risikoen for spredning ved brann.

Hva med ulempene?

Hagen ble krympet, men ikke mer enn at det fremdeles er rom for kjøkkenhage og et slag badminton. Kjøkkenet går langs en akse, og neglisjerer dermed det som på fagspråket kalles for kjøkkentrekanten, altså at de tre sentrale funksjonene kjøleskap, vask og komfyr bør plasseres i en trekant for å kunne jobbe mest mulig effektivt.

– Vi beveger oss på linje her inne, og må samarbeide for ikke å gå i veien for hverandre. Men det fungerer fint og er samtidig hyggelig, sier Ane.

– På fine dager er det som å være ute, og når det regner bråker det på taket. Når det snør blir det mørkt, helt til snøen snart smelter. Vi får årstidene tett på med et sånt kjøkken, forklarer Bjørn. □

Grått og grønt. Betongveggen har en matt, gråsjattert patina, mens benkeplaten er slipt betong med tydelige innslag av småstein. Nærkontakten med hagen utenfor inspirerer til å bruke grønnsaker i kosten.

Utsyn mot hagen. Tidligere var hagen et sted som lå utenfor huset. Tilbyggets store glassflater bidrar til at hagen integreres i boligen, som et ekstra rom. Nærkontakten med hagen gjør at det aldri føles trangt på kjøkkenet.

Plantekroken. Helt i enden av tilbygget har familien funnet plass for å dyrke frem uvanlige og vanlige vekster som siden settes ut i potter og bed.

«Det beste er at vi fikk så god kontakt med hagen utenfor.» Ane

ARKITEKTENS TIPS

Helt sjef. Bjørn Tandberg er både byggherre og arkitekt for eget hus. Han driver kontoret Tandberg Arkitekter.

Hva fikk deg til å ta restaurere hovedhuset fremfor å bygge en kopi?

Som nyetablert arkitekt var det fint å få praktisk erfaring. Dessuten er jeg opptatt av å ta vare på kulturarven. Bevaringsdiskusjonen i Norge er dessverre for lite nyansert, noe som fører til at få tør og orker å gå løs på oppgaven det er å ta vare på gamle bygninger.

Hvorfor fikk tilbygget en moderne utforming?

Min grunnholdning som arkitekt er: Enten ta vare på eller bygge noe helt nytt. I dette tilfellet gjorde jeg begge deler. Bygninger bør representere sin tid og svare til den oppgaven de er satt til å løse.

Hvorfor valgte du betong som byggemateriale?

Jeg ønsket at tilbygget skulle fungere som et møbel i hagen og liker godt betongens materialitet. Valg av betong åpner også for bruk av primærkonstruksjonen som metode og ferdig overflate hvor oppvar-

ming, rørføring, elektrisk møblering og vask kan integreres. Slik slipper vi sekundære overflater som kledning, og sparer opptil 10 cm veggtykkelse, det har mye å si i denne trange situasjonen.

Hvordan kom du frem til fargevalget?

Hadde jeg vært korrekt, ville jeg nok latt treverket gråne, eller oljet det, men jeg ønsket altså å bruke farger. Jeg ønsket en farge som skiller seg ut som noe annet og som samtidig pratet med gamlehuset, der finnes det også en del grønt.

Skal du i gang med flere bevaringsprosjekter?

Ja. Jeg jobber nå blant annet med å redde et sveitserhus og koble det på motsatt ende av tilbygget. Planen er at barna kan bo der når de blir voksne, om de vil.

Har du spørsmål til arkitekten? Send en mail til kontor@tandberg-arkitekter.no